CÂNTAREA CÂNTĂRILOR – EXPERIENŢĂ POETICĂ ŞI MISTICĂ ÎN BIBLIE ŞI ÎN OPERA ZORICĂI LAŢCU TEODOSIA*

CRISTINA GABRIELA NEMEŞ
Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu" Bălan
cristinagabriella@hotmail.com

Abstract: This paper is a comparative study between the poetic experience of mystical nature *Song of the Song* in the Bible and the poetry of Zorica Laţcu Teodosia, whose poetical vision is deeply mystical. In this respect, the study proposes an analysis of a mystical topic, namely the marriage or the union of divinity with the human soul, present in both poetic texts. These poems are considered from the theological, literary, mystical and allegorical points of view.
Keywords: Bible, The Song of Songs, allegory, mystical marriage, religious, poetry

1. Introducere

Cântarea Cântărilor, cunoscută şi sub denumirea de *Cântarea lui Solomon*, constituie un capitol din *Biblie*. Corespondentul ebraic este *Shir ha-Shirim*, iar cel latin este *Canticum Canticorum*.

Interpretată literal, *Cântarea Cântărilor* este un poem de dragoste între Solomon şi Sulamita, însă, conform tradiţiei iudaice, sub chipul mirelui se află divinitatea, iar mireasa reprezintă comunitatea ebraică sau poporul lui Israel. Aşadar, *Cântarea Cântărilor* este o alegorie a dragostei lui Dumnezeu pentru poporul evreu sau „copiii lui Israel".

În cadrul tradiţiei creştine, cartea exprimă unirea lui Iisus Hristos cu Biserica sau sufletul credincioşilor, prin taina iubirii. Cel mai cunoscut exeget al poeziei biblice este Sf. Grigorie de Nyssa, filosof şi mistic creştin.

Printre poeţii români care au abordat tema iubirii mistice şi a unirii sufletului cu Iisus Hristos se numără şi Zorica Laţcu; există opinii conform cărora ea este o poetă mistică prin excelenţă şi că lirica sa se înscrie în linia modernistă.

Astfel, în poeziile sale, observăm că temele predominante sunt relaţia omului cu Dumnezeu, convorbirea cu Dumnezeu, rugăciunea, definirea rugăciunii, raportul Mire-Mireasă specific viziunii creştine, toate culminând cu Iubirea lui Dumnezeu. Se regăseşte în opera sa o căutare a lui Dumnezeu, asemenea celei din poezia lui Arghezi, dar, spre deosebire de acesta, poeta îl şi găseşte şi trăieşte prin El, trăire pe care o numim mistică: „Vino, Preaiubite-al meu,/ Pe sub bolţi de curcubeu,/ Dă-mi aripi de Heruvim,/ Mână-n mână să plutim,/ În grădini de frumuseţi,/ Din eterne

* *The Song of Songs – the poetic and mystical experience in the Bible and in Zorica Laţcu Teodosia's work*

BDD-A25917 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:19:15 UTC)

dimineţi..."// [...] „Vino, preaiubita mea,/ Pe sub punţi de peruzea,/ Cu lumini de foc ceresc/ Haina să ţi-o împodobesc" (*Chemarea*).

Consider că o deosebită importanţă trebuie acordată atât studiului operei sale poetice, cât şi cercetării vieţii sale, fiindcă astfel este subliniată legătura dintre viaţa poetei, care a generat opera sa, şi viziunea sa poetică. Zorica Laţcu a publicat prima dată poeme inspirate din mitologia greacă, pentru a publica apoi, după ce a devenit monahie, sub numele de Teodosia, o lirică cu tematică religioasă. O parte din această operă aşteaptă încă să fie publicată, găsindu-se în paginile manuscriselor.

Pornind de la această idee, precum şi din îndemnul părintelui Teofil Pârâianu, a fost editat primul volum de poezii (Laţcu 2000, 2008[2]). Acest volum, foarte consistent, conţine volumele: *Poemele iubirii*, *Insula Albă*, *Osana Luminii*, *Din pribegie*, *Alte poezii*, *Pentru neamul meu*, *Anexe* (inclusiv traducerea *Cuvântului I şi II ale Sfântului Simeon Noul Teolog*).

2. Poezie religioasă şi poezie mistică la Zorica Laţcu Teodosia

Fiind o exponentă a mişcării gândiriste, Zorica Laţcu a încercat, în poezia sa, să transforme spaţiul românesc într-un paradis creştin. Poeta urmează linia impusă de Nichifor Crainic, transpunându-L pe Iisus Hristos cu Apostolii, cu toate evenimentele, în spaţiul românesc. Ea vede în darurile de pâine şi vin sângele şi trupul lui Hristos jertfite la altar. Înrâurirea operei şi a liniei gândiriste, trasată de către Nichifor Crainic, este mai mult decât evidentă în lirica Zoricăi Laţcu. Părintele Cornel Toma, în *Postfaţa* volumului *Poezii* (ediţia 2008), atrăgea atenţia asupra faptului că, fiind o poezie mistică, poezia Zoricăi Laţcu este dificil de analizat. Centrul tematicii sale îl ocupă relaţia dintre om şi divinitate. Aşadar, putem vorbi separat despre o *poezie religioasă* şi despre o *poezie mistică*.

Această distincţie este remarcată şi analizată de către Eugen Dorcescu (2008: 3); el arată că *poezia religioasă* este trăire mediată de ritual a misterului, *poezia mistică* fiind trăire directă a misterului. Interesantă este concluzia la care autorul ajunge, aceea că între poezia religioasă şi cea mistică există o deosebire de arie şi intensitate. Astfel, poezia mistică poate fi şi religioasă, însă poezia religioasă nu este neapărat mistică.

Dacă analizăm etimologia cuvintelor *religios* şi *mistic*, vom constata diferenţa pe care am evidenţiat-o anterior invocând studiul lui Eugen Dorcescu. Astfel, cuvântul *religie* vine din lat. *religio*, *-onis*, derivat al verbului *religare* 'a lega', corespondentul ebraicului *berit*, arătând legătura liberă şi conştientă a omului cu Dumnezeu. Aceeaşi definiţie o găsim şi în studiul lui L. Gardet, care arată că religia este legătura omului cu absolutul (Gardet 1972: 188). Forma adjectivală *religios*, *religioasă* vine din lat. *religiosus* şi are semnificaţia 'care face referire la religie; evlavios, cuvios, pios" (DEX 1998: 913).

Aşadar, termenul *religie* s-ar explica drept manifestarea interioară şi mai ales exterioară, liberă a evlaviei sau a sentimentului religios al unei colectivităţi, al unui popor, al unei persoane (Mircea 1995: 443). Această legătură însă se vrea exteriorizată şi exprimată într-un dialog direct pe care omul, fiinţa dornică de infinit, îl doreşte cu divinitatea, fără intermediari. Această legătură nu se poate realiza decât prin cunoaştere şi iubire, termeni care se completează unul pe altul.

BDD-A25917 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:19:15 UTC)

Spre a înţelege mai bine acest aspect, se cuvine să aducem în discuţie studiul Părintelui Dumitru Stăniloae, *Cuvântul şi mistica iubirii*, în care definea mistica: „apropiere de Dumnezeu, unire cu El, vedere a Lui, împărtăşie cu El"; Cuvântul e unicul factor „mijlocitor" între Dumnezeu şi om (Stăniloae 1938: 195-196).

Noţiunile „mistic" (*μυστικιστής*), „mistică" (*μυστηριώδης*), „misticism" (*μυστικισμός*) au intrat în patrimoniul cultural european din limba greacă, unde constituie o familie de cuvinte formate din rădăcina *mio* (*μυσ*) care sugerează ceva „închis", „ascuns". Rădulescu-Motru defineşte sufletul mistic drept „ascuns şi nepătruns" (Rădulescu-Motru 1920: 145-152).

Tema iubirii mistice este abordată în poeziile *Îmbrăţişare*, *Iatacul*, *Ochii*, *Tu*, *Răpire*, *Dragoste*, *Bucurie, Chemarea*, *Te port în suflet*, care au ca sursă de inspiraţie mistica ebraică din *Cântarea Cântărilor*.

Astfel, în poezia *Te port în suflet* se poate identifica întâlnirea dintre cei doi iubiţi precum şi descoperirea identităţii acestora, atât în minte, cât şi în inimă: „Te port în suflet, ca pe-un vas de preţ,/ ca pe-o comoară-nchisă cu peceţi,/ Te port în trup, în sânii albi şi grei,/ Cum poartă rodia sămânţa ei,/ Te port în minte ca pe-un imn sfinţit,/ Un cântec vechi, cu crai din răsărit./ Şi port la gât nepreţuit şirag/ Strânsoarea caldă-a braţului tău cald". Aceeaşi idee poetică este expusă şi în *Cântarea Cântărilor*: „Cei doi sâni ai tăi par doi pui de căprioară, doi iezi care pasc printre crini"(Cânt. 4:5); „Stânga sa este sub capul meu şi cu dreapta-i mă cuprinde" (Cânt. 8:3).

Se poate observa că la baza celor două texte poetice stă o simbolistică extrem de variată.

În legătură cu folosirea simbolului în poezia de factură mistică, Eugen Negrici, în studiul intitulat *Simbolistica mistică*, identifica corespondenţa dintre nume şi fapte, precum şi o funcţionare în paralel a semnificantului cu semnificatul (Negrici 1971: 130). În Noul Testament este utilizat simbolul atunci când se face referire la revelarea tainelor lui Dumnezeu (Dufour 2001: 441-444) sau, în opinia lui Eugen Negrici, atunci când se face referire fie la simbolistica unor nume, fie la unele numere biblice (Negrici 1971: 130-136). De aceea, se poate afirma că limbajul mistic se foloseşte de simbol şi de alegorie, iar aceste metode le regăsim şi în limbajul poetic.

În oricare situaţie, se verifică afirmaţia criticului literar Mircea Anghelescu: „orice tip de text literar, fie că este vorba despre proză, fie că este vorba despre un text poetic, acesta necesită o înţelegere în litera şi spiritul său" (Anghelescu 1986: 5), afirmaţie care întăreşte expresia biblică potrivit căreia „litera omoară, iar duhul face viu" (2Cor. 3:6).

În poezia *Rodire* se reia tema iubirii ca trăire mistică din *Cântarea Cântărilor* atunci când poeta aduce în prim-plan căutarea şi regăsirea lui Dumnezeu: „nu ştiu cum să Te numesc Iubire:/ Părinte, frate, domn, prieten, mire.../ Căci să vorbesc cu meşteşug nu ştiu,/ Dar parcă, Doamne, Mumă-mi eşti şi Fiu". Corespondentul din *Cântarea Cântărilor* este mai mult decât evident: „Noaptea-n pat l-am căutat pe dragul sufletului meu, l-am căutat, dar, iată, nu l-am mai aflat. Scula-mă-voi, mi-am zis, şi-n târg voi alerga, pe uliţe, prin pieţe, amănunţit voi căuta pe dragul sufletului meu. L-am căutat, nu l-am mai aflat" (Cânt. 3:1-2).

BDD-A25917 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:19:15 UTC)

În poezia *Iatac* este prezentă simbolistica Mirelui şi a Miresei, a întâlnirii şi unirii sufletului uman cu Creatorul său, cu Dumnezeu, care este Iubire. „Gătirea" miresei în iatacul în care „pe rug arzând cu flăcări mătăsoase" va veni Mirele ca să-şi culeagă floarea frumuseţii şi a Iubirii se face după un adevărat ritual al nunţii. Nuntirea este „clipa asta lungă, cât un veac" în care Mirele se va bucura etern de mireasa Lui, pentru că „vei vedea ce dulci, ce luminoase/ Sunt rănile cu care-am să mă-mbrac". Astfel, „rănile" devin simboluri ale veşmântului de mireasă, care îşi primeşte Mirele în toată puritatea legământului de Iubire, când „iată-n întuneric se-nfiripă/ Pe rug, o mare ardere de tot".

Poezia *Îmbrăţişare* arată taina pe care doar mirele şi aleasa Lui o pot înţelege deplin: „Când în dumnezeiasca-mbrăţişare/ Noi ne unim cu blândul Mire,/ Ce taină negrăită de Iubire/ Îi spunem noi, în clipa-aceea oare?/ Ci sufletul e mut în fericire./ Căci, iată, nici un murmur nu e-n stare/ Să spună ce fiori de desfătare/ Simţim atunci, în tainică unire".

Chemarea exprimă îndemnul la îndumnezeire prin descifrarea Tainei Iubirii: „Vino, Preaiubite-al meu,/ Pe sub bolţi de curcubeu,/ Dă-mi apripi de Heruvim,/ Mână-n mână să plutim,/ În grădini de frumuseţi,/ Din eterne dimineţi.../ Cu miros de trandafiri/ Să-Ţi sorb dorul din priviri,/ Din potire de rubin,/ Să-Ţi sorb dorul ca pe-un vin,/ Vino, vino să mă-mbeţi/ C-un alean de frumuseţi". Chemarea Iubirii se transformă într-un poem dialogat, in care Mireasa îl cheamă pe Mire, iar acesta îi răspunde: „Vino, preaiubita mea,/ Pe sub punţi de peruzea,/ Cu lumini de foc ceresc/ Haina să ţi-o-mpodobesc./ Vin să calci pe drum de stea,/ Şi să-nveţi ce-i dragostea./ Vino, preaiubito, vin,/ Dincolo de cer senin,/ Să plutim, uitând de noi,/ Mână-n mână, amândoi./ Tu cu Mine să petreci,/ Eu cu tine-n veci de veci". În *Cântarea Cântărilor*„ Mirele o cheamă pe Mireasa lui: „Vino din Liban, mireasa mea, vino din Liban cu mine! Degrab coboară din Amana, din Senir şi din munţi cu leoparzi!" (Cânt. 4:8).

Simbolismul care stă la baza celor două texte poetice, *Cântarea Cântărilor* şi, respectiv, poeziile Zoricăi Laţcu Teodosia, are la bază trăirea iubirii mistice care înseamnă parcurgerea unui drum sau urcuş spiritual. Dumitru Stăniloae afirmă, în cartea de exegeză biblică a Sf. Grigorie de Nyssa, *Cântarea Cântărilor*, că această poezie „descrie cea mai înaltă taină a unirii omului cu Dumnezeu" (Grigorie de Nyssa 1982: 125, nota 24).

Experienţa mistică transpusă în versuri este percepută ca fiind o stare de extaz prin care are loc o „contopire cu Dumnezeu prin concentrare mentală, solitudine, dar şi experienţe paranormale [...] fenomenele mistice constituie acte pasionale, de caracter ermetic, intransmisibile celorlalţi. Mistica devine inteligibilă doar când e trăită ca iluminare, ca experienţă interioară" (Cornea 2006: 188-189).

Textul poetic este nuanţat cu o serie de termeni preluaţi din simbolistica mistică. În comentariul său la *Cântarea Cântărilor*, Sf. Grigorie de Nyssa analizează fiecare termen în parte, pe care îl încadrează în textul propriu-zis, oferind astfel un comentariu care are la bază o terminologie preluată din mistică. Astfel, cuvinte şi sintagme ca: *mire*, *mireasă*, *dragoste*, *unire*, *sărutare*, *vin*, *lapte*, *mir*, *nard*, *pat*, *sâni*, *aromate*, *porumbiţa*, *beţie trează*, *vie*, *apa tainică*, *mărul*, *săgeata*, *apropiata*, *izvorul*, *somnul*, *rana*, *băutură*, *Libanul*, *crinul*, *casa de oaspeţi* constituie un limbaj simbolic care prezintă o iubire mistică care nu poate fi pe

BDD-A25917 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:19:15 UTC)

deplin exprimată. De aceea Sf. Grigorie de Nyssa apelează la simbol ca metodă de exprimare a limbajului mistic.

De exemplu, iubirea dintre mire şi mireasă este văzută ca un urcuş pe care sufletul omului trebuie să-l parcurgă astfel încât, la finalul acestuia, să se întâlnească cu Dumnezeu şi, mai mult, să se unească cu el: „Sărută-mă cu sărutările gurii tale, că sărutările tale sunt mai bune ca vinul. Miresmele tale sunt balsam mirositor, mir vărsat este numele tău; de aceea fecioarele te iubesc" (Cânt. 1:1-2). *Laptele*, respectiv *vinul* fac parte din recuzita simbolistică mistică, iar în accepţia Sf. Grigorie de Nyssa aceştia înseamnă, pe de o parte, învăţătura adresată pruncilor şi, pe de altă parte, învăţătura adresată desăvârşiţilor sau înaintaţilor în înţelepciune, cumpătare, bărbăţie şi chibzuinţă. Acest amestec al virtuţilor dă o mireasmă plăcută sufletului, asemenea nardului.

Exegetul concluzionează că povestea miresei este o învăţătură prin care cei îndrăgostiţi de Dumnezeu află cum se pot apropia de El; de aceea se face trecerea de la literă, de la conţinutul material, la unul spiritual.

Dragostea este mai presus decât *vinul*, adică unirea cu Dumnezeu sau cunoaşterea Lui prin iubire este mai de preţ decât cunoaşterea prin *vin* sau prin ştiinţă: „Răpeşte-mă, ia-mă cu tine! Hai să fugim! -Regele m-a dus în cămările sale: ne vom veseli şi ne vom bucura de tine. Îţi vom preamări dragostea mai mult decât vinul. Cine te iubeşte, după dreptate te iubeşte!" (Cânt. 1:3). *Nardul* este amestecul virtuţilor sesizate de simţirea înmiresmată a sufletului, e nardul lui Dumnezeu (Grigorie de Nyssa 1982: 153-155): „Cât regele a stat la masă, nardul meu a revărsat mireasmă. Periniţă de mirt este iubitul meu, care se ascunde între sânii mei" (Cânt. 1:11-12).

În poezia intitulată *Scocul* se poate identifica o stare extatică, de întâlnire cu Dumnezeu, pe care autoarea o transpune în cuvinte. Poeta primeşte mesajul divin din cer sub sub forma picăturilor de ploaie ce se strâng într-un scoc, apoi ea realizează din acestea poemul divin: „Mai dulci ca mângâierile/ Din streşinile Cerului/ Îmi picură Tăcerile/ Şi cad în ploi – în lung şiroi/ Clipă de clipă – picuri moi/ Eu ca-ntr-un joc/ Fac din poemul meu un scoc/ Să curgă-n el mereu din cer/ În picuri ploaia de tăceri – / Şi ploaia cade tot mai des/ Pe scoc să curgă-n val dă ghes" (*Scocul*).

După primirea harului şi experimentarea iubirii divine pe cale extatică are loc îndumnezeirea omului prin schimbarea sufletului. Această transfigurare este descrisă de către autoare în versurile următoare: „Luminile Tavorului te-nvaţă,/ O, suflete, cum să te schimbi la faţă./ Şi de voieşti să fii un alt Hristos,/ Pe ucenici să-i laşi la poale, jos./ În ploaia harului, pe vârf de stâncă,/ Să guşti singurătatea cea adâncă./ Ci tu aşteaptă colo sus să vie/ În duh bărbaţii: Moise şi Ilie./ Ei vor veni şi vor grăi cu tine,/ În taină, despre tainele străine./ Şi Moise, omul tare în cuvânt,/ Ţi-o da lumina Duhului Prea Sfânt./ Iar omul focului ceresc, Ilie,/ Te va aprinde-n dragostea cea vie./ O, schimbă-ţi faţa, suflete al meu:/ Dintr-un nimic, tu fă-te Dumnezeu!" (*Tavorul*).

În poezia intitulată *Îmbrăţişare* se poate identifica prima treaptă, cea a unirii dintre sufletul uman şi Hristos, posibilă tocmai datorită faptului că are loc găsirea celui iubit, prin întâlnirea cu el şi printr-o îmbrăţişare sau un sărut divin: „Când în dumnezeiasca îmbrăţişare/ Noi ne unim cu blândul Mire,/ Ce taină negrăită de iubire/ Îi spunem noi în clipa aceea oare?" (*Îmbrăţişare*).

BDD-A25917 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:19:15 UTC)

Pe treapta extazului, unit cu Dumnezeu, sufletul uman simte că se depăşeşte pe sine, uită de sine, urcă pe culmile fericirii, bucurându-se în mod deplin de viaţa celui iubit: „Ci sufletul e mut de fericire/ Căci iată nici un murmur nu e în stare/ Să spună ce fiori de desfătare/ Simţim atunci, în tainică unire" (*Îmbrăţişare*).

Nunta duhovnicească, ca treaptă culminantă a extazului mistic, reprezintă unirea deplină, identificarea totală cu celălalt. Această stare e numită nuntă mistică pentru că unirea dintre mire şi mireasă e deplină şi eternă: „În juru-ne simţim că totul piere/ Ci numai noi cu El în El unite/ Gustăm sărutul, sfânta mângâiere" (*Îmbrăţişare*).

În toate aceste trepte, iubirea dintre mire şi mireasă e articulată pe focul iubirii divine. Această iubire înflăcărează, topeşte, uneşte şi identifică la maximum cele două persoane care se iubesc într-o mistuire totală: „Şi atunci, de focul lui ceresc topite,/ Cu El, pe Crucea Lui în grea durere/ Am vrea să fim de mii de ori jertfite" (*Îmbrăţişare*).

Unirea cu divinitatea este închipuită simbolic ca o nuntă mistică, învăluită în mister, ca o dăruire totală: „Am pregătit culcuşul în iatac/ Pe rug arzând cu flăcări mătăsoase/ Şi-n toată graba mâinilor sfioase/ Mă voi găti iubite, ca să-Ţi plac./ E clipa lungă cât un veac,/ E clipa aşteptărilor duioase,/Dar vei vedea ce dulci, ce luminoase/ Sunt rănile cu care-am să mă-mbrac" (*Iatacul*). Remarcăm aceeaşi temă şi în poezia *Chemarea*: „Vino, Preaiubite-al meu,/ Pe sub bolţi de curcubeu,/ Dă-mi aripi de Heruvim,/ Mână-n mână să plutim,/ În grădini de frumuseţi,/ Din eterne dimineţi.../[...] Vino, preaiubita mea,/ Pe sub punţi de peruzea,/ Cu lumini de foc ceresc/ Haina să ţi-o împodobesc" (*Chemarea*).

În poezia *Tăcere*, poeta meditează, contemplând, pe marginea iubirii în această stare: „Cuvintele pe care nu le-am spus/ Sunt tot atâtea trepte ce pogoară,/ Cu sufletul tot mai adânc m-am dus,/ Pe treptele tăcerii, ca pe-o scară./ Ca-ntr-un cuprins de peşteră boltit,/ M-am coborât în lumea nerostirii,/ Şi-n cutele de piatră i-am gătit,/ Acolo-n fund, un ascunziş Iubirii./ Cuvintele pe care nu le-am spus/ Sunt tot atâtea trepte de tăcere:/ Adânc în mine, mai adânc m-am dus,/ Acolo, unde orice vorbă piere./ De-acolo, din limanul necuprins,/ Din lumea fără mal a nerostirii,/ Pe treptele tăcerii s-au prelins/ Din ascunziş, luminile iubirii." (*Tăcere*).

În poezia *Hoinar* autoarea descrie acea „beţie a sufletului" de care vorbesc misticii, pe care o trăiesc cu intensitate: „Mi te-ai întors iar, suflete hoinar,/ Atât de obosit şi de murdar./ Pe unde-ai fost, de-mi vii acum,/ Atât de plin de praful de pe drum?/ Cu faţa galbenă şi suptă,/ Cu părul năclăit,/ Cu haina ruptă.../ Departe am fost, sus, sus, departe,/ Trecut-am hotarele lumii deşarte!/ Sunt beat de dragostea tăriei/ Şi am gustat din vinul veşniciei./ Nu mă-ntreba nimic, ci stai,/ Căci port pe haine pulbere din rai./ Pe tălpile şi-n palmele mele/ Port încă pulbere de stele./ Pe părul meu, pe strai,/ Port încă roua crinilor din rai./ Şi ochii poartă încă-n ei,/ Din strălucirea veşnică, scântei./ Sunt beat de vinul/ Sfintei bucurii!/ Mai lasă-mă aşa!/ Nu mă trezi!.../ Prin cer, departe-am hoinărit,/ M-am îmbătat şi-s fericit!/ Nu mă peria şi nu mă curăţi/ Port pulberea seninei veşnicii!" (*Hoinar*).

Poezia *Te port în mine* încifrează, cu ajutorul simbolului, iubirea şi relaţia dintre Dumnezeu şi om, printr-o trăire deplină: „Te port în suflet, ca pe-un vas de preţ,/ Ca pe-o comoară-nchisă cu peceţi,/ Te port în trup, în sânii albi şi grei,/ Cum poartă rodia sămânţa ei./ Te port în minte, ca pe-un imn sfinţit,/ Un cântec vechi, cu Crai

BDD-A25917 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:19:15 UTC)

din Răsărit./ Și port la gât nepreţuit şirag,/ Strânsoarea cald-a braţului tău drag./ Te port în mine tainic, ca pe-un vis,/ În cer înalt de noapte te-am închis./ Te port, lumină rumenă de zori,/ Cum poartă florile mireasma lor./ Te port pe buze, ca pe-un fagur plin./ O poamă aurită de smochin,/ Te port în braţe, horbote subţiri,/ Mănunchi legat cu grijă, fir cu fir./ Cum poartă floarea rodul de cais,/ Adânc te port în trupul meu şi-n vis" (*Te port în mine*).

În poezia *Ochii* identificăm dorința poetei de a ilustra taina „vederii divinității": „Ridici pleoape mari de neguri grele/ Şi ochii Tăi, lumină, mi-i arăţi./ O, Doamne şi stăpân vieţii mele,/ Sunt ochi de foc, ce-aprind pustietăţi./ Sunt mari ciorchini de boabe luminoase,/ Din ele raze curg, în loc de vin./ Sunt ochii Tăi ca spadele tăioase,/ Arzând cu răni adânci şi dureroase,/ În cearcănele cerului senin" (*Ochii*). Această *vedere* nu poate aduce decât un sentiment de bucurie spirituală care covârşeşte toată ființa umană: „Ca sufletul de schimnic în pustie,/ Adânc pătrund în tine, Bucurie!/ Străbat încet cărările deşarte,/ Încolo, înspre miezul tău, departe./[...] Cu sufletul de schimnic în pustie,/ Te preamăresc, Izvor de bucurie!" (*Bucurie*).

Desigur, recunoaşterea persoanei iubite o putem identifica în poezia intitulată, mai mult decât edificator, *Tu*: „De când în noapte, Doamne, Te-am simţit,/ Atât de-aproape. Dragoste era?/ Stăteam pierdută-n Tine, undeva,/ Învăluită cald în Dumnezeu.../ Şi Tu erai în mine, Doamne-al meu!" (*Tu*).

Trăirea extatică, acea *ieșire din trup*, este exprimată în poezia intitulată *Răpire*: „Mergeam prin întuneric, undeva./ Făclie-aveam, gătită dinadins;/ Dar iată că din umbră mi-o a stins/ Şi m-a luat de mână Cineva./ N-am întrebat nimic. Păşeam arar/ Şi-aşa-mi părea cărarea de fierbinte,/ Că tainic gândul stăruia în minte:/ Să nu-mi atârne haina jos în jar./ Simţeam dogoarea flăcării în jur/ Şi mă uimeam că nu-i vedeam lucirea./ Mergând, ştiam că las în urmă firea/ Şi-am început să văd, ca printr-un ciur./ Cuvinte, cum nu pot să prind în voi/ Simţirea mea, în voi ca să rămână?/ Mergeam prin flăcări negre, mână-n mână,/ Topiţi în veşnicie, amândoi./ Şi-atât era de dulce acest mers,/ Încât aş fi dorit ca niciodată/ Să nu atingem ţinta-ndepărtată./ Dar bezna-n jur s-a sfâşiat, s-a şters./ N-am cunoscut pe Cel ce mă ducea/ Şi nici n-am vrut. Lumina se mărise,/ Păşeam prin alb, vecia-ncărunţise/ Şi flacăra din juru-mi strălucea./ Cu ochii beţi de albul mut, cătam/ Să văd un chip: o umbră sau o rază./ Ci ochii-mi n-au avut nimic să vază,/ Decât lumina albă. Înotam/ În valuri de lumină, undeva./ Şi n-am ştiut că asta e iubire./ Să treci din beznă în nemărginire,/ Cu mâna strânsă-n mâinile Cuiva./ Când ne-am oprit, s-a-ntors privirea mea/ Spre Cel ce mă dusese. Şi uimită,/ Am cunoscut lumina nesfârşită,/ Că toată, valuri, de la El venea" (*Răpire*).

3. Concluzii

Caracteristică liricii autoarei este iubirea mistică dintre divinitate şi sufletul uman, închipuit ca o Mireasă. De aceea, identificăm cu uşurinţă sursa de inspiraţie a poeziilor ca fiind *Cântarea Cântărilor*. Traducătoare a *Imnelor iubirii divine* ale Sfântului Simeon Noul Teolog – în care se arată dragostea lui Dumnezeu faţă de om, sufletul uman este aprins de focul divin al dragostei, asemenea unei mirese care îl caută pe Hristos ca

BDD-A25917 © 2016 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:19:15 UTC)

mire cu o dorinţă arzătoare şi neistovită şi nu se opreşte până nu-L găseşte –, poetei nu-i este dificil să abordeze o astfel de tematică.

Aşadar, putem afirma că poeta Zorica Laţcu Teodosia se inspiră din mistica creştină, îndeosebi din *Cântarea Cântărilor*. Aceasta preia tema biblică, iubirea dintre Mire şi Mireasă la nivel simbolic, adică dintre divinitate şi sufletul uman, şi o transpune în plan literar, folosindu-se de procedeele specifice: simbolul şi alegoria. Mai mult, ea se foloseşte de treptele unirii extatice: vedere, îndrăgostire, bucurie, răpire pentru a descrie această *trăire* care pare de neînţeles pe cale raţională.

Bibliografie

A. Izvoare şi lucrări de referinţă

BIBL. 1968 = *Biblia sau Sfînta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Justinian, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfîntului Sinod, IBMOBOR, Bucureşti, 1968.

DEX = *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1998.

Laţcu 1944: Zorica Laţcu, *Insula Albă*, Editura Dacia Traiană, Sibiu, 1944.

Laţcu 1949a: Zorica Laţcu, *Osana Luminii*, Editura Episcopiei, Cluj, 1949.

Laţcu 1949b: Zorica Laţcu, *Poemele Iubirii*, Editura Ramuri, Craiova, 1949.

Laţcu 2000: Zorica Laţcu, *Poezii*, Editura Sofia, Bucureşti, 2000.

B. Literatură secundară

Anghelescu 1986: Mircea Anghelescu, *Lectura operei*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1986.

Cornea 2006: Paul Cornea, *Interpretare şi raţionalitate*, Editura Polirom, Iaşi, 2006.

Dorcescu 2008: Eugen Dorcescu, *Poetica non-imanenţei*, Editura Semănătorul, 2008.

Gardet 1972: Louis Gardet, *Études de philosophie et de mystique comparées*, Libraire philosophique J. Vrin, Paris, 1972.

Grigorie de Nyssa, 1982: Grigorie de Nyssa, *Scrieri*, vol. I, Traducere de preot prof. D. Stăniloae şi preot Ioan Buga, note de preot prof. D. Stăniloae, Editura Institutului Biblic şi de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1982.

Rădulescu-Motru 1920: Constantin Rădulescu Motru, *Sufletul mistic*, în „Gândirea", an VI, nr. 4-5, mai-iunie, 145-152.

Negrici 1971: Eugen Negrici, *Simbolistica mistică*, în volumul *Antim. Logos şi personalitate*, Editura Minerva, Bucureşti, 1971.

Stăniloae 1938: Dumitru Stăniloae, *Cuvântul şi mistica iubirii*, în „Gândirea", an XVII, nr. 4, aprilie 1938, p. 195-196.

Dufour 2001: Xavier Léon-Dufour (coord.), *Vocabular de Teologie Biblică*, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Bucureşti, 2001.

BDD-A25917 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:19:15 UTC)